EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2020 11 05
COM(2020) 963 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

dėl Direktyvos 2008/48/EB dėl vartojimo kredito sutarčių įgyvendinimo

{SEC(2020) 371 final} - {SWD(2020) 254 final} - {SWD(2020) 255 final}

Direktyva 2008/48/EB. Ataskaita teisės aktų leidėjams (pagal Vartojimo kredito direktyvos 27 straipsnio 2 dalį)

1. Įvadas

Direktyva 2008/48/EB dėl vartojimo kredito sutarčių (Vartojimo kredito direktyva, toliau – Direktyva)[1] suderinami tam tikri valstybių narių teisės aktų, reglamentų ir administracinių nuostatų, susijusių su vartojimo kredito sutartimis, aspektai. Ja siekiama dviejų pagrindinių tikslų:

(i) gerinti vartotojų apsaugą, taip kartu didinant vartotojų pasitikėjimą, ir
(ii) skatinti gerai veikiančios tarpvalstybinės vartojimo kredito vidaus rinkos kūrimąsi užtikrinant vienodas sąlygas vartojimo kreditų teikėjams visose valstybėse narėse.

Direktyva siekiama ne paskatinti vartotojus imti daugiau kreditų, o suteikti jiems visą būtiną informaciją, kad, prieš paimdami kreditą, jie galėtų apsvarstyti ir palyginti pasiūlymus, ir suteikti jiems teisių, jei jie pakeistų savo nuomonę. Į Direktyvos taikymo sritį patenka vartojimo kreditai nuo 200 iki 75 000 EUR, pavyzdžiui, asmeniniam vartojimui suteikiamos paskolos, kreditai su galimybe pereikvoti sąskaitos lėšas ir kreditinės kortelės, taip pat neužtikrintosios paskolos, kurių suma viršija 75 000 EUR ir kurios išduodamos gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto renovacijos tikslais. Direktyva netaikoma tam tikroms konkrečioms vartojimo kreditų rūšims (pavyzdžiui, tam tikriems beprocentiniams kreditams, tam tikroms išperkamosios nuomos sutartims).

Direktyva įsigaliojo 2008 m. birželio mėn., o valstybės narės ją į nacionalinę teisę turėjo perkelti iki 2010 m. birželio 11 d. Pastaruoju metu valstybių narių atžvilgiu nevykdoma jokių pažeidimo nagrinėjimo procedūrų dėl Direktyvos neperkėlimo į nacionalinę teisę[2].

Direktyva paskatino daugelį valstybių narių įgyvendinti esminių vartojimo kreditų aplinkos reformų. Valstybės narės turėjo arba parengti ir sukurti visiškai naują kredito rinkai taikomą teisinę sistemą, arba iš dalies pakeisti galiojančius teisės aktus. Kiek tai susiję su šia Direktyva sukurtomis suderintomis nuostatomis, valstybės narės negalėjo toliau taikyti arba priimti savo nacionalinės teisės aktų nuostatų, kurios skirtųsi nuo šioje Direktyvoje pateiktų nuostatų. Tačiau devyniose neprivalomose nuostatose valstybėms narėms buvo suteikta galimybė savo nuožiūra pasinaudoti konkrečiomis reglamentavimo galimybėmis[3]. Be to, kai kuriose Direktyvos nuostatose nustatyti aiškūs tikslai, tačiau aiškiai nenurodytas siektinas rezultatas Taip valstybėms narėms buvo suteikta tam tikros papildomos veiksmų laisvės įgyvendinant Direktyvą.

[1] 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/48/EB dėl vartojimo kredito sutarčių ir panaikinanti Tarybos direktyvą 87/102/EEB (OL L 133, 2008 5 22, p. 66–92).
[2] Pasibaigus perkėlimo į nacionalinę teisę terminui, Komisija pradėjo pažeidimo nagrinėjimo procedūras prieš 20 valstybių narių. Vis dėlto valstybės narės galiausiai priėmė perkėlimo į nacionalinę teisę priemones ir apie jas pranešė, todėl visi pažeidimo nagrinėjimo procedūros atvejai netrukus buvo nutraukti.
[3] Šios nuostatos konkrečiai nurodytos Direktyvos 27 straipsnio 2 dalyje ir išsamiau aptariamos 3 skirsnyje.

Direktyvos 27 straipsnio 2 dalyje nustatytas reikalavimas, kad Komisija turi stebėti valstybių narių pasirinktų reglamentavimo galimybių poveikį vidaus rinkai ir vartotojams[4]. Be to, 2017 m. komunikate „Vartotojams skirtų finansinių paslaugų veiksmų planas“[5] Komisija pabrėžė i) tvirtesnės ir saugesnės vartojimo kredito bendrosios rinkos[6] ir ii) geresnio kreditingumo vertinimo svarbą[7]. Komisijos REFIT platformos nuomonėje rekomenduota 2019 m. įvertinti į reklamą įtraukiamai standartinei informacijai keliamų reikalavimų aktualumą, veiksmingumą ir efektyvumą.

Atsižvelgdama į tai, Komisija nusprendė atlikti visapusišką Direktyvos vertinimą siekdama įvertinti jos veiksmingumą, efektyvumą, nuoseklumą, aktualumą ir Europos pridėtinę vertę[8]. Vertinimas buvo atliktas laikantis geresnio reglamentavimo principų, be kita ko, 2019 m. sausio–balandžio mėn. vykdant atviras viešas konsultacijas ir kitą veiklą, susijusią su konsultacijomis su suinteresuotosiomis šalimis.

Šioje ataskaitoje pateikiami pagrindiniai vertinimo rezultatai ir per pastaruosius 10 metų įgyta su Direktyvos taikymu susijusi patirtis, be kita ko, atsižvelgiant į aspektus, kurie yra privalomi pagal Direktyvos 27 straipsnio 2 dalį[9]. Joje remiamasi Komisijos tarnybų parengto išsamaus vertinimo dokumento[10], paskelbto kartu su šia ataskaita, rezultatais.

2. Pagrindiniai vertinimo rezultatai

2.1 Bendrieji rezultatai

Atlikus vertinimą buvo padaryta bendra išvada, kad Direktyva yra **iš dalies veiksminga** užtikrinant aukštus vartotojų apsaugos standartus ir skatinant bendrosios kredito rinkos plėtrą ir tai, kad jos **tikslai tebėra aktualūs** kalbant apie reglamentavimo aplinką, kuri visoje ES yra labai susiskaidžiusi.

Veiksmingumas

[4] Direktyvos 27 straipsnio 2 dalyje taip pat nustatytas reikalavimas, kad Komisija reguliariai atliktų šioje direktyvoje ir jos prieduose nustatytų ribinių verčių ir procentinių normų peržiūrą. Daugiau informacijos pateikiama 4 skirsnyje.

[5] Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos Centriniam Bankui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Vartotojams skirtų finansinių paslaugų veiksmų planas. Geresni produktai, didesnis pasirinkimas“, COM(2017)139 *final*.

[6] 7 veiksmas. Tvirtesnė vartojimo kredito bendroji rinka. Komisija ieškos būdų, kaip sudaryti geresnes sąlygas gauti paskolas tarpvalstybiniu mastu, kartu užtikrinant aukštą vartotojų apsaugos lygį. Šiomis aplinkybėmis Komisija taip pat apsvarstys, kaip būtų galima veiksmingiau spręsti su kredito operacijomis susijusio pernelyg didelio vartotojų įsiskolinimo problemas.

[7] 9 veiksmas. Geresni kreditingumo vertinimai. Komisija sieks nustatyti bendrus kreditingumo vertinimo standartus ir principus, taikomus skolinant vartotojams, ir toliau rengs minimalų duomenų, kuriais turės keistis kreditų registrai atliekant tarpvalstybinius kreditingumo vertinimus, rinkinį.

[8] Žr. https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/1844-Evaluation-of-the-Consumer-Credit-Directive.

[9] Direktyvos 27 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad Komisija stebi 2 straipsnio 5 dalyje, 2 straipsnio 6 dalyje, 4 straipsnio 1 dalyje, 4 straipsnio 2 dalies c punkte, 6 straipsnio 2 dalyje, 10 straipsnio 1 dalyje, 10 straipsnio 5 dalies f punkte, 14 straipsnio 2 dalyje ir 16 straipsnio 4 dalyje numatytų reglamentavimo galimybių poveikį vidaus rinkai ir vartotojams.

[10] SWD(2020)254.

Iš dalies buvo pasiekti tikslai užtikrinti aukšto lygio vartotojų apsaugą ir sukurti gerai veikiančią vidaus rinką. Veiksmingiausios Direktyvos nuostatos yra nuostatos dėl teisės atsisakyti sutarties ir dėl išankstinio kredito grąžinimo bei nuostata, kuria reglamentuojama bendros kredito kainos metinė norma. Kita vertus, nuostatos dėl kreditingumo vertinimų ir kredito duomenų bazių nebuvo visiškai veiksmingos. Priežastys, dėl kurių Direktyva yra veiksminga tik iš dalies, kyla tiek dėl pačios Direktyvos (pavyzdžiui, netiksliai formuluojami tam tikri straipsniai), tiek dėl išorės veiksnių, pavyzdžiui, praktinio Direktyvos taikymo ir vykdymo užtikrinimo valstybėse narėse[11], tiek dėl vartojimo kredito rinkos aspektų, kurie nepatenka į Direktyvos taikymo sritį.

Efektyvumas

Įsigaliojus Direktyvai patiriama nemažai pradinių ir nuolatinių išlaidų (pavyzdžiui, privačios įmonės patiria darbuotojų mokymo ir pradinių steigimo išlaidų; valdžios institucijos patiria su stebėsena, reikalavimų laikymusi ir vykdymo užtikrinimu susijusių išlaidų). Tačiau galima daryti esminę išvadą, kad didžiausia Direktyvos teikiama nauda, t. y. žalos vartotojams sumažinimas, atsveria išlaidas.

Suderinamumas

Direktyva iš esmės dera su kita ES lygmens vartotojų politika bei teisės aktais ir juos papildo. Nors Direktyvoje nėra esminių neatitikčių kitiems susijusiems ES lygmens teisės aktams, užtikrinant tolesnį jos derinimą arba sinergiją su tokiais teisės aktais būtų galima lengviau padidinti teisinį aiškumą vartotojams ir kreditoriams. Vienas iš tokių pavyzdžių yra susijęs su kreditingumo vertinimu ir tuo, kad gali prireikti Direktyvos nuostatas labiau suderinti atitinkamai su Hipotekos kredito direktyva ir Bendruoju duomenų apsaugos reglamentu.

Aktualumas

Du svarbiausi Direktyvos tikslai – užtikrinti aukštesnius vartotojų apsaugos standartus ir sukurti tarpvalstybinę rinką – tebėra aktualūs. Tačiau, siekiant, kad Direktyva toliau būtų aktuali trumpuoju ir vidutinės trukmės laikotarpiu, gali prireikti į jos taikymo sritį įtraukti naujai atsirandančius vartotojų įpročius ir dėl skaitmeninimo kylančius rinkos pokyčius. Tam nebūtina keisti pačių tikslų, bet galbūt prie minėtų veiksnių reikėtų pritaikyti kai kurias Direktyvos nuostatas.

Europos pridėtinė vertė

Direktyva kuriama pridėtinė vertė užtikrinant aukšto lygio vartotojų apsaugą visoje ES ir mažinant ES reglamentavimo sistemos susiskaidymą priimant tam tikrus derinimo straipsnius (pavyzdžiui, standartizuotas informacijos formas). Dėl to padidėja vartotojų apsauga ir sumažėja kliūčių siekiant suteikti tarpvalstybinį kreditą.

2.2 Pagrindiniai kredito rinkos pokyčiai, turintys įtakos Direktyvai

Direktyvos veiksmingumui, efektyvumui, nuoseklumui, aktualumui ir pridėtinei vertei per pastaruosius 10 metų įtakos turėjo kelios kredito rinkos tendencijos.

[11] Šis klausimas aptariamas 2.4 skirsnyje.

Skaitmeninimas

Dėl skaitmeninimo iš esmės pasikeitė sprendimų priėmimo procesas ir vartotojų įpročiai apskritai. Dėl šių priežasčių poveikis taip pat juntamas skolinimo sektoriuje, kuris sparčiai skaitmeninamas, – vis dažniau dėl vartojimo kredito sutarčių deramasi ir (arba) jos sudaromos internetu. Prognozuojama, kad skaitmeninimo tendencijos tęsis ir ateityje[12].

Dėl skaitmeninimo taip pat atsirado naujų rinkos dalyvių, kurie siūlo įvairių formų kredito sutartis, pavyzdžiui, jie išduoda kreditus naudodamiesi platformomis arba pasitelkdami tarpusavio skolinimą. Dėl to kilo diskusijų, ar nauji rinkos dalyviai patenka į Direktyvos taikymo sritį, ar turėtų būti į ją įtraukti ir ar Direktyvoje nustatyta dabartinė „kreditoriaus“ apibrėžtis yra pakankama. Skaitmeninimas taip pat sukėlė abejonių, ar dabartiniai straipsniai dėl informavimo prieš sudarant sutartį, yra tinkami kalbant apie kompiuterizuotą aplinką, kurioje naudojamos skaitmeninės priemonės, kaip antai mobilieji telefonai ir planšetiniai kompiuteriai.

Nauji produktai

Dėl inovacijų arba įmonių finansų sektoriui siekiant prisitaikyti vartojimo kredito rinkoje atsirado naujų produktų, pavyzdžiui, trumpalaikis brangus kreditas, atnaujinamasis kreditas arba tarpusavio skolinimas.

Kai kurie iš tokių naujų produktų šiuo metu nepatenka į Direktyvos taikymo sritį. Be to, dėl kai kurių iš jų vartotojai patiria tam tikrą riziką, nes su jais susiję mokesčiai gali būti labai dideli nuo pat pradžių arba ilgainiui sparčiai didėti, todėl kyla pavojus, kad vartotojas prasiskolins.

Vartotojų prioritetai

Per pastaruosius 10 metų vartotojų sprendimų gauti kreditą priėmimo procesai pasikeitė ne tik dėl skaitmeninimo, bet ir dėl vartojimo įpročių pokyčių. 2019 m. surengus viešas konsultacijas[13] paaiškėjo, kad vartotojai daugiau dėmesio skiria sklandesniam ir greitesniam kredito gavimo procesui, o ne kreditoriaus buvimo vietai ar tapatybei.

2.3 Sritys, kuriose Direktyva turėjo ypač teigiamą poveikį

Nepaisant minėtų problemų, atlikus vertinimą paaiškėjo, kad priėmus Direktyvą padidėjo vartotojų apsauga ir vidaus rinkos integracija keliose srityse.

Teisė atsisakyti sutarties ir išankstinis grąžinimas

Vartotojui suteikiamas 14 kalendorinių dienų laikotarpis, per kurį jis gali atsisakyti kredito sutarties nenurodydamas priežasties. Be to, taikant sąlygą dėl išankstinio grąžinimo,

[12] Atlikus vieną tyrimą paaiškėjo, kad nuo 2016 m. antrojo ketvirčio iki 2018 m. antrojo ketvirčio kredito paslaugų pasitelkiant finansines technologijas apimtis padidėjo apie tris kartus, o kitame tyrime nustatyta, kad iki 2022 m. finansinių technologijų rinka turėtų išaugti 13,3 proc., palyginti su 2018 m., kai sandorių vertė sudarė 682 mlrd. EUR.

[13] https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/1844-Evaluation-of-the-Consumer-Credit-Directive.

vartotojas gali bet kuriuo metu visiškai arba iš dalies grąžinti neapmokėtą paskolą, kuri buvo suteikta pagal kredito sutartį.

Vartotojai, vartotojų organizacijos, valstybių narių pareigūnai ir kreditoriai sutinka, kad teisė atsisakyti sutarties ir išankstinio grąžinimo teisė yra veiksmingos priemonės ir iš esmės veikia tinkamai[14]. Manoma, kad šiomis teisėmis užtikrinamas aukštas vartotojų apsaugos lygis, be to, kreditoriai tinkamai laikosi su jomis susijusių reikalavimų[15].

Bendros kredito kainos metinė norma

Bendros kredito kainos metinė norma – bendra kredito kaina vartotojui, išreikšta metiniu bendros kredito kainos procentu. Nors nuostata dėl bendros kredito kainos metinės normos jau buvo įtraukta į ankstesnius vartojimo kredito teisės aktus, Direktyvoje buvo visiškai suderintas bendros kredito kainos metinės normos apskaičiavimas, nustatant nuoseklią jos apskaičiavimo formulę, kuri turi būti taikoma visose valstybėse narėse. Taigi Direktyva nustatyta bendra ir palyginama labai veiksminga bei daug pridėtinės vertės vartotojams kurianti priemonė[16].

Informavimas prieš sudarant sutartį. „Europos tipinės informacijos apie vartojimo kreditą“ forma

Direktyva kreditorius įpareigojamas likus pakankamai laiko iki vartotojui taps privaloma kredito sutartis arba pasiūlymas pateikti vartotojui informaciją, kurios reikia, kad jis galėtų palyginti skirtingus pasiūlymus ir priimti informacija pagrįstą sprendimą dėl kredito sutarties sudarymo. Ši informacija pateikiama naudojant „Europos tipinės informacijos apie vartojimo kreditą“ formą, kurioje nurodoma svarbiausia informacija, pavyzdžiui, kredito rūšis, bendra kredito kainos metinė procentinė norma, mokėjimų skaičius ir periodiškumas bei bendra paskolos suma.

Apskritai suinteresuotosios šalys pripažįsta, kad „Europos tipinės informacijos apie vartojimo kreditą“ forma daro teigiamą poveikį vartotojų apsaugai, nes jiems teikiama nesunkiai suprantama ir aiškios struktūros informacija[17]. Be to, paprastai kredito teikėjai paprastai laikosi nuostatos dėl informavimo prieš sudarant sutartį.

2.4 Direktyvos trūkumai

Atliekant vertinimą buvo atkreiptas dėmesys į keletą problemų, kurios iškilo taikant Direktyvą. Šios problemos kilo dėl Direktyvos trūkumų, taip pat dėl kredito aplinkos tendencijų ir iš dalies sutrukdė pasiekti jos tikslus.

[14] Apskritai vartotojai yra gerai informuoti apie abi teises: 72 proc. vartotojų žino apie teisę atsisakyti sutarties, o 82 proc. – apie išankstinio grąžinimo teisę.

[15] Palyginti nedaug vartotojų susidūrė su problemomis siekdami pasinaudoti savo teise atsisakyti sutarties. Šiek tiek daugiau vartotojų patyrė problemų, susijusių su išankstiniu grąžinimu.

[16] 90 proc. atvirose viešose konsultacijose dalyvavusių asmenų nurodė, kad, jų nuomone, metinė bendros kredito kainos norma yra iš dalies svarbus arba labai svarbus veiksnys priimant sprendimą.

[17] Beveik du trečdaliai atvirose viešose konsultacijose dalyvavusių organizacijų manė, kad „Europos tipinės informacijos apie vartojimo kreditą“ forma yra veiksminga. Nors dauguma atsakymus pateikusių valdžios institucijų (74 proc.) ir vartotojų asociacijų (65 proc.) aiškiai nurodė, kad taikant „Europos tipinės informacijos apie vartojimo kreditą“ formą veiksmingai apsaugomi vartotojai, tokios nuomonės laikėsi šiek tiek daugiau nei pusė (56 proc.) sektoriaus atstovų.

Taikymo sritis

Direktyvos 2 straipsnyje apibrėžtos jos taikymo srities išimtys yra reikšmingos ir apima tam tikras plačiai naudojamas paskolas, taip pat paskolas, kurios, kaip patvirtinta dokumentais, tam tikromis aplinkybėmis gali padaryti žalos vartotojams, pavyzdžiui, nulinės palūkanų normos paskolas, kitą atlyginimo dieną mokėtinas paskolas, išperkamosios nuomos sutartis, pagal kurias neįpareigojama pirkti, arba sutartis su lombardais.

Be to, Direktyva netaikoma visam kredito suteikimo procesui, o daugelis šio proceso aspektų visoje ES yra tik iš dalies suderinti arba visai nesuderinti (pavyzdžiui, kalbant apie kredito duomenų bazių turinį). Tai yra didelė kliūtis siekiui sukurti tikrą vartojimo kredito vidaus rinką.

Apibrėžtys ir neaiškūs terminai

Dauguma Direktyvos apibrėžčių vis dar aktualios kalbant apie dabartinę rinkos padėtį. Tačiau kyla vis daugiau netikrumo dėl internete pasirodžiusių naujų skolinimo formų. Direktyvos 2 straipsnio 2 dalyje tokios naujos skolinimo formos aiškiai neminimos – pavyzdžiui, taikymo srities išimtyse (2 straipsnio 2 dalis) nepateikiama nuorodos į tarpusavio skolinimą[18], o tai reiškia, kad Direktyvos nuostatas iš esmės reikėtų taikyti tarpusavio skolinimui. Tačiau sąvokos „kreditorius“ apibrėžtyje vartojami žodžiai „kurio užsiėmimas, verslas arba profesija“, kurie gali neatitikti tarpusavio skolinimo sąvokos.

Teisinis netikrumas taip pat kyla dėl netikslių kai kurių Direktyvos nuostatų formuluočių, pavyzdžiui, nuostatų dėl standartinės informacijos, kuri turi būti pateikiama reklamoje, dėl informavimo prieš sudarant sutartį ir dėl kreditingumo vertinimo, kuriose vartojamos tokios sąvokos kaip „pakankama informacija“ ir „likus pakankamai laiko“ nepateikiant papildomų patikslinimų.

Pareigos teikti informaciją ir ryšių kanalai

Nors nekyla abejonių dėl to, kad Direktyvos II priede nustatytu išsamiu lentelės formatu pateikta suderinta „Europos tipinės informacijos apie vartojimo kreditą“ forma, greičiausiai, yra veiksminga priemonė pasirašant popierines sutartis, šios formos formatas ir ilgis nėra pritaikyti kalbant apie šiuolaikines mobiliąsias skaitmenines technologijas, kuriomis naudojasi daugelis vartotojų. Taigi, „Europos tipinės informacijos apie vartojimo kreditą“ formos tikslas – suteikti naudingos informacijos prieš sudarant sutartį – lemia tai, kad vartotojui sunku gauti privalomą pateikti informaciją ir ją suprasti internetinėje aplinkoje, ir taip neįgyvendinamas jos pirminis tikslas.

Kitas skaidrumo srities klausimas, su kuriuo susidurta per pastarąjį dešimtmetį, yra susijęs su vartojimo kreditų reklama televizijoje ir radijuje. Dėl Direktyvos 4 straipsnio[19] nuostatų

[18] Tarpusavio skolinimas – elektroninės platformos naudojimas siekiant suvesti atitinkamus skolintojus ir (arba) investuotojus su atitinkamais skolininkais ir (arba) emitentais neužtikrintoms paskoloms, įskaitant vartojimo kreditą, teikti.

[19] 4 straipsnyje reikalaujama, kad standartinė informacija būtų nurodyta aiškiai, tiksliai ir pastebimai, ir išvardijami tam tikri būtinos informacijos aspektai, įskaitant kredito palūkanų normą, bendrą kredito sumą ir bendrą kredito kainos metinę normą.

svarbi informacija rodoma labai trumpai arba pasakoma labai greitai, todėl vartotojai neturi pakankamai laiko ją suvokti ir atsiminti. Taigi, kyla praktinių sunkumų, susijusių su siekiu, kad dabartinis Direktyvos 4 straipsnis būtų nuosekliai taikomas visų rūšių žiniasklaidos priemonėse.

Kreditingumo vertinimas ir kreditų duomenų bazės

Direktyvos 8 straipsnyje numatyta pareiga prieš suteikiant vartotojui kreditą įvertinti jo kreditingumą. Straipsnyje reikalaujama, kad kreditorius „įvertintų vartotojo kreditingumą atitinkamais atvejais remdamasis iš vartotojo gauta pakankama informacija ir prireikus atlikęs patikrinimą atitinkamoje duomenų bazėje“ konkrečiai neapibrėžiant tikrintinos informacijos ar sąlygų, kuriomis kreditorius gali laikyti vartotoją kreditingu. Tikrintina informacija ir sprendimų priėmimo procesas nustatomi valstybių narių lygmeniu, suteikiant valstybėms narėms didelę veiksmų laisvę toliau reglamentuoti smulkesnius kreditingumo vertinimo aspektus.

Daugelis valstybių narių[20] priėmė papildomas nuostatas dėl kreditingumo vertinimo ir prieigos prie duomenų bazių, išsamiau apibrėždamos, kaip reikia atlikti kreditingumo vertinimą, ir nustatydamos kitas pareigas kreditoriams. Dauguma valstybių narių, kurios neapsiribojo tik pareiga tikrinti skolininko mokumą, nustatė, kokius dokumentus vartotojai turi pateikti, kad būtų galima įvertinti jų kreditingumą[21].

Vienintelis duomenų šaltinis, kuris Direktyvoje apibrėžiamas kalbant apie kreditingumo vertinimą, yra valstybių narių kredito duomenų bazės, kuriose saugoma informacija apie vartotojų turimus kreditus ir galimus įsipareigojimų nevykdymo atvejus. Direktyvos 9 straipsnyje, susijusiame su prieiga prie duomenų bazių, nustatyta, kad kiekviena valstybė narė kitos valstybės narės kreditoriams užtikrina prieigą prie duomenų bazių, naudojamų toje valstybėje narėje. Tačiau Direktyvoje nieko nepasakyta apie tai, kaip tokią prieigą reikia suteikti, todėl atskirose valstybėse narėse nustatyti skirtingi su prieiga susiję reikalavimai. Be to, kiekvienoje valstybėje narėje skiriasi duomenų bazės ir jose pateikiama informacija. Jos yra viešos arba privačios ir jose yra teigiamų duomenų (t. y. duomenų apie bet kokį asmens paimtą kreditą) arba neigiamų duomenų (t. y. tik duomenų apie paimto kredito įsipareigojimų neįvykdymą), arba abiejų rūšių duomenų.

Dėl kiekvienos atitinkamos valstybės narės duomenų bazių skirtumų kreditoriams sunkiau atlikti savo užduotį vykdant tarpvalstybines operacijas.

Be to, kad valstybės narės skirtingai įgyvendino 8 ir 9 straipsniuose nustatytus bendruosius reikalavimus, kai kurios valstybės narės[22] kreditoriams nustatė daug kitų pareigų, susijusių su kreditingumo vertinimu, pavyzdžiui, taisykles, kuriomis kreditoriams draudžiama nutraukti kredito sutartį arba skirti baudas ir mokesčius už pavėluotus mokėjimus, jei kreditingumo vertinimas buvo atliktas neteisingai.

[20] Belgija, Čekija, Danija, Ispanija, Italija, Jungtinė Karalystė, Latvija, Lenkija, Lietuva, Nyderlandai, Rumunija, Slovakija, Slovėnija, Suomija, Švedija, Vengrija.
[21] Belgija, Danija, Ispanija, Jungtinė Karalystė, Latvija, Lenkija, Slovakija, Suomija.
[22] Italija, Lietuva, Nyderlandai, Slovėnija, Vengrija.

Todėl dėl dabartinių Direktyvos nuostatų susiklostė nevienoda kreditingumo vertinimo taisyklių ir duomenų bazių sąveikumo padėtis, kuri kelia kliūčių geresniam vartojimo kreditų vidaus rinkos veikimui.

Direktyvos vykdymo užtikrinimas

Direktyvos 23 straipsnyje nustatyta, kad valstybės narės turi nustatyti taisykles dėl sankcijų, taikomų už nacionalinių nuostatų, kuriomis Direktyva perkeliama į nacionalinę teisę, pažeidimus, ir tai, kad tokios sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios.

Atlikdamos šiuos veiksmus valstybės narės dažniausiai nustatė civilines ir administracines sankcijas už nacionalinių nuostatų, kuriomis Direktyva perkeliama į nacionalinę teisę, pažeidimus; tačiau kai kurios valstybės narės, be civilinių ir administracinių sankcijų, numato galimybę skirti baudžiamąsias sankcijas. Todėl labai skiriasi sankcijų, kurias nacionalinės valdžios institucijos taiko siekdamos užtikrinti Direktyvos vykdymą, rūšys ir dydžiai. Be to, nors nedidelėje daugumoje valstybių narių yra tik po vieną vykdymo užtikrinimo įstaigą, atsakingą už tai, kad būtų laikomasi Direktyvos, daug valstybių narių paskyrė kelias įstaigas, siekdamos užtikrinti, kad būtų tinkamai įgyvendinami įvairūs Direktyvos aspektai; kai kuriose valstybėse narėse kompetentinga institucija skiriama atsižvelgiant į kredito teikėjo rūšį, t. y. į tai, ar skolintojas yra bankas, ar ne[23]. Tai, kad esama įvairių kompetentingų institucijų, turinčių skirtingus sankcijų taikymo įgaliojimus, ir kompetentingų institucijų, kurios skiriamos atsižvelgiant į veiklos vykdytojo rūšį, turėjo įtakos sudarant vienodas sąlygas kalbant apie skirtingų kategorijų paslaugų teikėjų konkurencinę padėtį ir užtikrinant, kad Direktyva būtų vykdoma nuosekliai.

3. Valstybių narių naudojimasis Direktyvoje numatytomis reglamentavimo galimybėmis

Minėti Direktyvos trūkumai dar labiau išryškėja dėl valstybių narių pasirinktų reglamentavimo galimybių, susijusių su tam tikrais Direktyvos elementais, rezultatų. Nors Direktyvoje buvo nustatytas reikalavimas parengti konkrečią suderintą vartotojų apsaugos teisinę sistemą, kurios Direktyvos priėmimo metu daugelis valstybių narių neturėjo, nacionaliniams teisės aktų leidėjams buvo suteikta lankstumo laikantis devynių neprivalomų nuostatų. Taip valstybėms narėms buvo sudarytos sąlygos pasinaudoti konkrečiomis reglamentavimo galimybėmis.

Direktyvos 27 straipsnio 2 dalyje nurodytos reglamentavimo galimybės

[23] Pavyzdžiui, iš Direktyvos kylančius kreditingumo vertinimo reikalavimus paprastai vykdo vartotojų apsaugos institucija (Belgijoje, Estijoje, Graikijoje, Islandijoje, Latvijoje, Lenkijoje ir Prancūzijoje kalbant apie visus kreditorius; Danijoje, Slovėnijoje, Švedijoje, ir regioninėse ES institucijose kalbant apie visus skolintojus, kurie nėra bankai), finansų priežiūros institucija (Estijoje, Lenkijoje, Jungtinėje Karalystėje, Nyderlanduose ir Prancūzijoje, taip pat Danijoje ir Švedijoje kalbant apie skolintojus, kurie yra bankai) arba nacionalinis centrinis bankas (Airijoje, Čekijoje, Estijoje, Italijoje, Kipre, Lietuvoje, Portugalijoje, Rumunijoje, Slovakijoje, Vengrijoje kalbant apie visus skolintojus, taip pat Ispanijoje ir Slovėnijoje kalbant apie skolintojus, kurie yra bankai).

Pagal Direktyvos 2 straipsnio 5 dalį valstybės narės gali nuspręsti iš dalies taikyti Direktyvą kredito sutartims, kurias sudaro organizacijos, įsteigtos siekiant jų narių tarpusavio naudos[24]. Kai kurios valstybės narės pasinaudojo šiuo lankstumu[25].

Pagal Direktyvos 2 straipsnio 6 dalį valstybės narės gali nuspręsti taikyti tik tam tikrus Direktyvos straipsnius tais atvejais, kai vartotojas jau nevykdo savo įsipareigojimų pagal pradinę sutartį, ir kreditorius ir vartotojas susitaria dėl atidėto mokėjimo arba grąžinimo metodų. Šia galimybe pasinaudojo dauguma[26] valstybių narių.

Pagal Direktyvos 4 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą nacionaliniuose teisės aktuose gali būti nustatyta, kad bendros kredito kainos metinė norma turi būti įtraukta į kredito sutarčių reklamą, kurioje nenurodoma palūkanų norma arba bet kokie skaičiai, susiję su kredito kaina vartotojui. Tik kelios valstybės narės[27] pasinaudojo Direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje nustatytu lankstumu.

Atitinkamai pagal Direktyvos 4 straipsnio 2 dalies c punktą ir 10 straipsnio 5 dalies f punktą valstybės narės gali nustatyti, kad bendros kredito kainos metinės normos nereikia įtraukti į informaciją, teikiamą vartotojams *reklamuojant* ir *sudarant* kredito sutartis, kai kreditas yra suteikiamas kaip kreditas su galimybe pereikvoti sąskaitos lėšas ir kai kreditas turi būti grąžinamas pareikalavus arba per tris mėnesius. Daug valstybių narių pasinaudojo 10 straipsnio 5 dalies f punkte numatyta galimybe[28], o 4 straipsnio 2 dalies c punkte numatyta galimybe pasinaudojo šiek tiek mažiau valstybių narių[29].

Kelios valstybės narės[30] pasirinko pasinaudoti Direktyvos 6 straipsnio 2 dalyje numatytu lankstumu, kuriuo naudodamosi valstybės narės gali bendros kredito kainos metinės normos neįtraukti į *informavimo prieš sudarant sutartį* procesą konkrečių kredito sutarčių, kurioms taikoma 2 straipsnio 3 dalis (kredito su galimybe pereikvoti sąskaitos lėšas, kai kreditas turi būti grąžinamas pareikalavus arba per tris mėnesius), atveju.

Pagal Direktyvos 10 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą valstybės narės gali nustatyti Europos Sąjungos teisę atitinkančias taisykles dėl kredito sutarčių sudarymo galiojimo. Visos valstybės narės nusprendė įtraukti papildomas taisykles dėl kredito sutarčių sudarymo galiojimo.

Direktyvos 14 straipsnio 2 dalis susijusi su teise atsisakyti susietojo kredito sutarčių. Joje nustatyta, kad tais atvejais, kai Direktyvos įsigaliojimo metu nacionalinės teisės aktuose jau

[24] Visas kriterijų sąrašas pateikiamas Direktyvos 2 straipsnio 5 dalyje.
25 Airija, Jungtinė Karalystė, Kipras, Latvija, Lietuva, Rumunija.
26 Belgija, Čekija, Danija, Graikija, Ispanija, Italija, Kipras, Kroatija, Latvija, Lenkija, Lietuva, Liuksemburgas, Malta, Portugalija, Rumunija, Slovakija, Slovėnija, Vokietija.
27 Jungtinė Karalystė, Kipras, Švedija, Vengrija.
[28] Valstybės narės, pasirinkusios neįtraukti bendros kredito kainos metinės normos sutarties sudarymo etapu: Airija, Čekija, Danija, Ispanija, Jungtinė Karalystė, Lenkija, Liuksemburgas, Malta, Nyderlandai, Slovakija, Vokietija.
[29] Valstybės narės, pasirinkusios neįtraukti bendros kredito kainos metinės normos reklamavimo etapu: Airija, Bulgarija, Danija, Ispanija, Jungtinė Karalystė, Lenkija, Liuksemburgas, Malta.
[30] Airija, Danija, Ispanija, Jungtinė Karalystė, Kroatija, Lenkija, Liuksemburgas, Malta, Slovakija, Vokietija.

buvo numatyta, kad lėšos negali būti suteiktos vartotojams prieš pasibaigiant specifiniam laikotarpiui, valstybės narės išimties tvarka galėtų nustatyti, kad Direktyvos 14 straipsnio 1 dalyje numatytą 14 kalendorinių dienų laikotarpį, skirtą teisei atsisakyti sutarties, būtų galima sutrumpinti iki šio specifinio laikotarpio aiškiu vartotojo prašymu. Valstybės narės retai taiko Direktyvos 14 straipsnio 2 dalį[31], nes ji taikoma gana konkrečiais atvejais.

Direktyvos 16 straipsnis susijęs su išankstiniu vartotojo įsipareigojimų pagal kredito sutartį grąžinimu ir kreditoriaus galimybe gauti kompensaciją. Direktyvos 16 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad valstybės narės gali nustatyti, kad kreditoriai gali reikalauti tokios kompensacijos tik tuo atveju, kai išankstinio grąžinimo suma viršija nacionalinės teisės aktuose nustatytą ribą (ši riba negali viršyti 10 000 EUR per bet kurį 12 mėnesių laikotarpį (16 straipsnio 4 dalies a punktas)), ir kad jie gali išimties tvarka reikalauti didesnės kompensacijos, jei gali įrodyti, kad jų patirti nuostoliai yra didesni už įprastos kompensacijos sumą (16 straipsnio 4 dalies b punktas). Daugelis valstybių narių[32] iš tiesų nustatė ribą, kurią viršijus kreditorius gali reikalauti kompensacijos (16 straipsnio 4 dalies a punktas). Kalbant apie Direktyvos 16 straipsnio 4 dalies b punktą, kelios valstybės narės[33] nusprendė priimti teisės aktus ir tuo atveju, kai kreditorius gali įrodyti, kad dėl išankstinio grąžinimo jis patyrė nuostolių, viršijančių Direktyvos 16 straipsnio 2 dalyje nustatytas ribas[34].

Kiti valstybių narių reglamentavimo sprendimai, visų pirma susiję su taikymo sritimi

Kai kurios valstybės narės viršijo Direktyvos nuostatas srityse, kurioms jos netaikomos, ir kuriose netaikoma Direktyvoje nustatyta visiško suderinimo taisyklė. Dėl ribotos taikymo srities valstybės narės nusprendė išplėsti savo atitinkamų teisės aktų taikymo sritį į ją įtraukdamos daugiau kredito sutarčių rūšių. Visos valstybės narės, išskyrus dvi[35], priėmė priemones, kuriomis viršijami Direktyva nustatyti reikalavimai. Kai kurios valstybės narės išplėtė Direktyvos (arba tam tikrų jos nuostatų) taikymo sritį taip, kad į ją patektų vartojimo kreditai, kuriems Direktyva netaikoma arba taikoma ne visa apimtimi, t. y. mažesnės kaip 200 EUR[36] ir didesnės nei 75 000 EUR vertės[37] kreditai, arba išperkamosios nuomos sutartys[38], kreditai su galimybe pereikvoti sąskaitos lėšas[39], atnaujinamieji kreditai[40], hipoteka[41], nulinės palūkanų normos kreditai[42] ir sutartys su lombardais[43].

[31] Prancūzija, Rumunija, Slovėnija.
[32] Airija, Austrija, Graikija, Italija, Jungtinė Karalystė, Kipras, Kroatija, Lenkija, Lietuva, Liuksemburgas, Malta, Prancūzija, Slovakija, Slovėnija, Suomija, Vengrija.
[33] Bulgarija, Danija, Ispanija, Jungtinė Karalystė, Kipras, Lietuva, Liuksemburgas, Malta, Nyderlandai.
[34] Žr. vertinimo tyrimo 38 puslapyje pateiktą 3 lentelę, kurioje pateikiama Direktyvos įgyvendinimo apžvalga.https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/consumer-finance-and-payments/retail-financial-services/credit/consumer-credit_en
[35] Graikija, Kipras.
[36] Belgija, Bulgarija, Čekija, Danija, Estija, Italija, Latvija, Portugalija, Slovakija, Suomija, Vengrija.
[37] Čekija, Danija, Estija, Ispanija, Portugalija, Prancūzija, Rumunija, Suomija, Vengrija, Vokietija.
[38] Austrija, Estija, Italija, Jungtinė Karalystė, Portugalija, Prancūzija, Suomija, Vengrija.
[39] Austrija, Belgija, Portugalija, Prancūzija, Suomija.
[40] Italija, Nyderlandai, Prancūzija, Suomija.
[41] Bulgarija, Čekija, Kroatija, Rumunija, Slovakija, Slovėnija, Vengrija.
[42] Belgija, Jungtinė Karalystė.
[43] Belgija.

Be to, kai kuriose Direktyvos nuostatose, kuriose nors ir buvo nustatyti aiškūs tikslai, nebuvo nurodytas tikslus siektinas rezultatas, todėl jos liko šiek tiek dviprasmiškos (pavyzdžiui, jau aptartas straipsnis dėl kreditingumo vertinimo)

Reglamentavimo galimybių poveikis

Dėl bendro reglamentavimo galimybių poveikio Direktyvoje nustatytose srityse arba tais atvejais, kai jomis būtina pasinaudoti dėl to, kad Direktyvoje trūksta konkretumo, įvairių vartojimo kredito aspektų reglamentavimo sistema yra susiskaidžiusi. Todėl Direktyvos taikymo sritis yra nevienoda, be to, daromas poveikis vartojimo kreditų vidaus rinkos vientisumui, nes dėl tokių skirtumų atsiranda apribojimų, susijusių su kreditorių tarpvalstybinėmis operacijomis.

4. Ribinės vertės ir procentinės normos

Direktyvos 27 straipsnio 2 dalyje Komisija įpareigojama kas penkerius metus peržiūrėti teisės aktuose nustatytas ribines vertes ir procentines normas, naudojamas apskaičiuojant mokamos kompensacijos dydį išankstinio grąžinimo atveju.

Šioje direktyvoje ir jos prieduose nustatytos ribinės vertės

Kaip jau minėta, Direktyvos 2 straipsnio 2 dalies c punkte nustatyta, kad kredito sutartys, kai suteikiamo kredito suma yra mažesnė nei 200 EUR arba didesnė nei 75 000 EUR[44], nepatenka į jos taikymo sritį. Atrodo, kad bendrai sutinkama[45], jog dėl šių ribų daromas poveikis Direktyvos veiksmingumui ir aktualumui. Didelės rizikos kredito sutarčių, dėl kurių vartotojai dažnai patiria žalą, vertė neretai yra mažesnė nei 200 EUR, todėl jos nepatenka į Direktyvos taikymo sritį. Siekdamos ištaisyti šią padėtį, daugelis valstybių narių[46], perkeldamos Direktyvą į nacionalinę teisę, nusprendė išplėsti Direktyvos taikymo sritį ir ją taip pat taikyti kredito sutartims, kurių vertė mažesnė nei 200 EUR.

Nors atrodo, kad vartotojų apsaugos ar vidaus rinkos požiūriu dėl viršutinės 75 000 EUR ribinės vertės patiriama mažiau rizikos, kai kurios valstybės narės[47] išplėtė Direktyvos (arba kai kurių jos nuostatų) taikymo sritį į ją įtraukdamos ir kredito sutartis, kurių vertė viršija 75 000 EUR.

Ribos buvo nustatytos priimant Direktyvą, t. y. 2008 m. Todėl jos atspindi to meto ekonomines aplinkybes. Dabartines kainas įvertinus pagal standartinį BVP defliatorių, atitinkamos apatinės ir viršutinės ribinės vertės siektų atitinkamai maždaug 235 EUR ir 87 380 EUR[48].

---

[44] Direktyva taip pat taikoma neužtikrintojo kredito sutartims, kurių vertė viršija 75 000 EUR ir kurios sudaromos gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto renovacijos tikslais.

[45] Remiantis 2019 m. surengtų konsultacijų su suinteresuotosiomis šalimis rezultatais, daugiau kaip 90 proc. vartotojų asociacijų teigė, kad dabartinės ribos nebėra aktualios, šiam teiginiui pritaria ir 80 proc. valstybių narių valdžios institucijų. 30 proc. kredito paslaugų teikėjų manė, kad taikymo sritis yra netinkama, ir nurodė, kad daugiausia problemų patiriama dėl apatinės ribos.

[46] Belgija, Bulgarija, Čekija, Danija, Estija, Italija, Latvija, Portugalija, Slovakija, Suomija, Vengrija.

[47] Čekija, Danija, Estija, Ispanija, Portugalija, Prancūzija, Rumunija, Suomija, Vengrija, Vokietija.

[48] Naudojant BVP defliatorių, kuris pateikiamas adresu https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=teina110&plugin=1,

Atsižvelgiant į jau minėtus faktus, atliekant planuojamą Direktyvos peržiūrą būtų galima apsvarstyti, ar būtų pagrįsta pakoreguoti arba panaikinti ribines vertes[49].

Direktyvos I priedo II dalyje (*Papildomos prielaidos, skirtos apskaičiuoti bendros kredito kainos metinę normą*) nustatyta dar viena ribinė vertė. Priede (II dalies h punkte) nustatyta, kad jei kredito sutarties šalys nesusitaria dėl kredito limito, apskaičiuojant bendros vartojimo kredito kainos metinę normą laikoma, kad jis yra 1 500 EUR. I priedas buvo iš dalies pakeistas teisės aktu[50], kuriuo siekiama atnaujinti prielaidas, naudojamas apskaičiuojant bendros kredito kainos metinę normą. Tačiau kredito limitas nebuvo pakeistas ir, remiantis 2019 m. Direktyvos vertinimo metu atliktos analizės rezultatais, nenustatyta jokių svarbių įrodymų, dėl kurių reikėtų jį iš dalies pakeisti.

Procentinės ribos, naudojamos apskaičiuojant kompensaciją, mokėtiną išankstinio grąžinimo atveju

Direktyvos 16 straipsnyje taip pat nustatytos ribinės vertės; jos susijusios su kompensacija, į kurią kreditoriai turi teisę išankstinio grąžinimo atveju. Numatoma, kad tokia kompensacija negali viršyti 1 proc. anksčiau grąžinamos kredito dalies, o jeigu laikotarpis nuo išankstinio grąžinimo iki sutarto kredito sutarties nutraukimo datos nėra ilgesnis kaip vieni metai, šis dydis sumažinamas iki 0,5 proc. Nei 2014 m. ataskaitoje dėl Direktyvos[51], nei naujausiame tyrime nenustatyta jokių su šia ribine verte susijusių problemų, todėl laikoma, kad ji tebėra aktuali vartojimo kredito rinkos poreikiams.

5. Išvados ir tolesni veiksmai

Pagrindinė Direktyvos vertinimo išvada yra tai, kad du jos tikslai, t. y. užtikrinti aukštus vartotojų apsaugos standartus ir skatinti bendrosios kredito rinkos plėtrą, buvo iš dalies pasiekti ir tebėra aktualūs. Dėl teisės atsisakyti sutarties bei anksčiau grąžinti kreditą ir pradėjus naudoti standartizuotas informacijos formas tapo paprasčiau užtikrinti standartinį visos ES vartotojų apsaugos lygį. Taip sumažėjo žala vartotojams, padidėjo vartotojų apsauga ir buvo sudarytos vienodos sąlygos paslaugų teikėjams visoje ES.

Kita vertus, dėl spartaus skaitmeninimo ir inovacijų kuriant produktus, taip pat dėl vartotojų prioritetų pokyčių per pastarąjį dešimtmetį šios Direktyvos nuostatomis grindžiamoje teisinėje vartojimo kreditų sistemoje susiduriama su problemomis. Nors prieš 10 metų nustatant, kad reikia naudoti griežtas informacijos atskleidimo formas, buvo užtikrintas didesnis skaidrumas etapu prieš pasirašant sutartį (tuo metu formos buvo pateikiamos popieriuje), šiuo metu vis labiau skaitmenizuotoje aplinkoje ir tais atvejais, kai vartotojai pirmenybę teikia greitam ir sklandžiam kreditų suteikimo procesui, vartotojai nebūtinai gauna didžiausią naudą. Dėl vis labiau skaitmenizuotos aplinkos atsirado paskatų kurti naujus

200 EUR 2008 m. ekonomikoje atitinka maždaug 235 EUR 2020 m. ekonomikoje. Panašiai 2008 m. 75 000 EUR suma atitinka maždaug 87 380 EUR.

[49] https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12465-Consumer-Credit-Agreement-review-of-EU-rules.

[50] 2011 m. lapkričio 14 d. Komisijos direktyva 2011/90/ES, kuria iš dalies keičiama Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/48/EB I priedo II dalis, kurioje numatomos bendros kredito kainos metinės normos apskaičiavimo papildomos prielaidos.

[51] Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai dėl Direktyvos 2008/48/EB dėl vartojimo kredito sutarčių įgyvendinimo, Briuselis, 2014 5 14. COM(2014) 259 *final*.

produktus, o kai kurie iš jų gali kelti naujų pavojų, nuo kurių Direktyva veiksmingai neapsaugo.

Remiantis šiais faktais galima teigti, kad gali prireikti peržiūrėti tam tikras Direktyvos nuostatas, visų pirma nuostatas dėl taikymo srities ir kredito suteikimo proceso (įskaitant informavimą prieš sudarant sutartį ir kreditingumo vertinimą). Tokia peržiūra taip pat galėtų būti tinkama proga apsvarstyti galimybę ištaisyti kitus trūkumus, pavyzdžiui, pagerinti apibrėžtis.

Galiausiai, nors atrodo, kad daugumos Direktyvoje nustatytų ribinių verčių ir procentinių normų keisti nereikia, suinteresuotosios šalys iš esmės sutaria, kad būtų galima peržiūrėti 200–75 000 EUR ribinę vertę, susijusią su Direktyvos taikymo sritimi.

Šiuos aspektus Komisija įtrauks į persvarstytą Direktyvą. Peržiūrėtoje 2020 m. Komisijos darbo programoje, priimtoje 2020 m. gegužės 28 d., jau paskelbta, kad ją numatyta priimti 2021 m. antrąjį ketvirtį[52].

[52] Programos tekstas skelbiamas adresu: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/cwp-2020-adjusted-annexes_en.pdf